

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Державний вищий навчальний заклад "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника"
Освітня програма	26282 підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Державний вищий навчальний заклад "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника"
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	26282
Назва ОП	підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Власенко Дмитро Олександрович, Говрі Василь Васильович, Труніна Ірина Михайлівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	-
Дати візиту до ЗВО	29.04.2020 р. – 01.05.2020 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <https://ktipe.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/62/2020/03/076-%D0%92%D1%96%D0%B4%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96-%D0%BF%D1%80%D0%BE-%D1%81%D0%B0%D0%BC%D0%BE%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%BD%D1%8E%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf>

Програма візиту експертної групи <https://ktipe.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/62/2020/04/076-%D0%9F%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B0-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B0-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%B0%D0%BA%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%BE%D1%97-%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%BF%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B8%D0%B7%D0%B8-1.pdf>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

ОП “Підприємництво, торгівля та біржова діяльність” наразі перебуває в процесі свого становлення, якісного розвитку, а також формування свого фокусу. Під час здійснення експертної акредитації, група пересвідчилась в перспективності даної ОП в контексті регіону здійснення реформи децентралізації. Варто зазначити, що науково-педагогічний персонал виявив бажання розвиватись та покращувати якість надаваних ними послуг, що залишає позитивне враження, так як програма акредитується вперше, і наявні недоліки можна пояснити браком досвіду.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

- Орієнтація на потреби сучасного ринку праці, досить узгоджена політика ЗВО у площині концептуальних документів, які визначають фундаментальні засади його діяльності та ОП, залучення різних груп стейкхолдерів до реалізації ОП, введення додаткових програмних результатів навчання, загальних та спеціальних компетентностей надає ОП додаткових ознак унікальності; - Сучасне програмне забезпечення навчального процесу, зокрема наявність сайту дистанційного навчання; - Чіткість і прозорість правил прийому до ЗВО, а також Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти; - Наявна система опитування студентів щодо якості освіти в університеті має вплив та силу для підвищення якості освітнього процесу (бальна оцінка враховується на кадрових комісіях університету при обговоренні продовження контракту для викладача); - В ЗВО існує хороша нормативна база, котра регулює аспекти контрольних заходів та процедури їх проходження, академічної доброчесності; - Проводяться заходи щодо залучення професіоналів-практиків до освітнього процесу. Налагоджена система сприяння професійного розвитку викладачів.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

- Надати програмі декілька спеціалізацій, що буде корисним для формування індивідуальної траєкторії здобувачів програми; - Додати до програми освітні компоненти, що формують та розвивають у студентів soft-skills та дисципліни, які формують знання й уміння для ініціювання та реалізації заходів у сфері збереження навколишнього природного середовища і здійснення безпечної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур; - Розглянути можливість оновлення структурно-логічної схеми, логіки викладання, назв та змісту освітніх компонентів у відповідності до трендів; - Оптимізувати матриці відповідностей програмних результатів навчання та освітніх компонентів в частині їх співвідношення; - Рекомендуємо переглянути та оптимізувати форми атестації здобувачів вищої освіти; - Уніфікувати та унормувати процес розробки, оновлення та супроводження силабусів навчальних дисциплін; - Привести до відповідності форму навчального плану щодо внутрішніх документів ЗВО; - Звернути увагу на відповідність навчального плану змісту ОП; - З 25% вибіркового дисциплін студентам запропоновано на вибір 2 дисципліни, з яких вони мають обрати 1.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Ціль освітньої програми "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність" (<https://ktipe.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/62/2020/03/076-%D0%92%D1%96%D0%B4%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96-%D0%BF%D1%80%D0%BE-%D1%81%D0%B0%D0%BC%D0%BE%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%BD%D1%8E%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf>) забезпечити підготовку висококваліфікованих фахівців, здатних вирішувати практичні проблеми та складні спеціалізовані задачі з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності з використанням сучасних інноваційних та інформаційних технологій. Місія університету: освіта – надання якісних освітніх послуг, спрямованих на підготовку високопрофесійних фахівців; наука – формування сучасного дослідницького університету – центру генерування інноваційних ідей та їх реалізації; регіон – спрямування освітнього та наукового потенціалу на розвиток і зміцнення регіону. Місія університету відображена в його стратегії розвитку на 2020-2025 рр., затверджена Вченою радою університету від 26.06.2019, протокол №6 (<https://pnu.edu.ua/strategiya-rozvitku-universitetu>) Тобто цілі ОП "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність" відповідають трьом векторам місії: наука, освіта та регіон. Організація навчання за ОП відповідає стратегічному напрямку, а саме удосконаленню студентоорієнтованого навчального процесу задля формування необхідних компетентностей у студента, які забезпечать високий рівень його конкурентоспроможності та затребуваності на ринку праці. Дана ОП призначена для підготовки та задоволення регіонального попиту висококваліфікованих фахівців на ринку праці.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

В контексті розвитку регіону є попит на створення нових підприємств малого та середнього бізнесу, а також представників торгової сфери. Це дозволить збільшити надходження до бюджету в контексті децентралізації. Як було зазначено під час спілкування зі стейкхолдерами, а саме з представниками від роботодавців, вони після випуску планують забезпечити частину випускників робочими місцями. Перший випуск за ОП буде здійснено у 2020 році. Під час формування цілей та програмних результатів навчання ОП були враховані інтереси та пропозиції заінтересованих сторін таких як: здобувачі вищої освіти, роботодавці (стейкхолдери), академічна спільнота. Під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність" враховано інтереси та пропозиції роботодавців, зокрема, представників ТДВ "Івано-Франківський хлібокомбінат", ТзОВ "ОЛГС". Пропозиції стосувалися залучення до проведення окремих занять висококваліфікованих кадрів з підприємства. У розробці освітньої програми "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність" підготовки бакалавра за спеціальністю 076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність" брала активну участь академічна спільнота економічного факультету та університету в цілому. Це виражалося, зокрема, у висловленні побажань і наданні пропозицій щодо формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП, переліку навчальних дисциплін, форм організації та методів навчання, форм та методів оцінювання результатів навчання. До розробки ОП "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність" залучалися представники громадських організацій ГО "Громадський Центр "Ділові ініціативи". Побажання і пропозиції висловлювались в тому числі, в рамках Ярмарки професій на тему: "Синергія громади і освіти" яка проводилась спільно з головами об'єднаних територіальних громад (ОТГ) регіону та закладами вищої освіти (ЗВО) області за підтримки Асоціації міст України <https://pnu.edu.ua/blog/2018/10/03/найбільшим-попитом-у-громад-краю-кори/>. Збір і систематизація даних проводились задля досягнення таких цілей: збалансування роботи університету із запитом регіонального ринку праці, створення комунікації можливостей університету та потреб органів місцевого самоврядування регіону. А також наявні договори про співпрацю між ДВНЗ "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника" з іншими ЗВО та коледжами <https://ktipe.pnu.edu.ua/співпраця-з-коледжами/>.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Розвиток світового ринку праці демонструє тенденцію розвитку такого сектору як підприємницька діяльність, тому ОП "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність" є трендовим напрямом. Викладачами кафедри проводиться моніторинг тенденцій розвитку спеціальності 076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність". Тому до складових освітніх компонентів були запропоновані: Логістика у ПТБД, Складська логістика, Бізнес-комунікації у підприємстві, Напрями розвитку бізнесу у ПТБД, Економіка природокористування та охорона довкілля, Культура та етика підприємства, Бізнес-культура. Результатом проведення Днів кар'єри на базі університету <https://pnu.edu.ua/blog/2019/05/21/день-карьер-ес-перспективи-навчанн/>, результатом є пропозиції від роботодавців щодо можливості працевлаштування студентів. Моніторинг ринку праці та ринку освітніх послуг Прикарпаття, виявив потребу у підготовці фахівців за новою спеціальністю "ПТБД" в Університеті й обумовив доцільність ліцензування і акредитації даної спеціальності. Це зумовлено тим, що функціонуючі підприємства потребують кваліфікованих фахівців з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності. Останнє підтверджується й наданими відгуками роботодавців на ОП та позитивним приростом набору на навчання: 39 здобувачів (у 2018 році, з них лише одне державне місце) та 53 здобувачі у 2019 р., що свідчить про привабливість ОП.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого

стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Зміст освітньої програми в цілому відповідає предметній області та визначеній спеціальності відповідно до Стандарту вищої освіти України, перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 07 “Управління та адміністрування”, спеціальність: 076 “Підприємництво, торгівля та біржова діяльність” за рахунок введення обов’язкових компонент: Управління бізнес-процесами у підприємстві, Митна оцінка товарів, Стандартизація і сертифікація товарів і послуг, Управлінський облік у ПТБД та вибіркового компонент: Культура та етика підприємництва, Бізнес-культура, Інфраструктура ринку товарів і послуг, Логістика у ПТБД, Складська логістика, Організація діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур, Тренінговий курс: “Товарознавча експертиза”, Стратегії у ПТБД, Облік у ПТБД, Облік діяльності малого і середнього бізнесу.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Позитивними практиками у розрізі даного Критерію є: орієнтація на потреби сучасного ринку праці, досить узгоджена політика ЗВО у площині концептуальних документів, які визначають фундаментальні засади його діяльності та ОП, залучення різних груп стейкхолдерів до реалізації ОП, введення додаткових програмних результатів навчання, загальних та спеціальних компетентностей надає ОП додаткових ознак унікальності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Посилити вивчення досвіду вітчизняних та зарубіжних освітніх програм, їх критичний аналіз та впровадження передових практик при перегляді освітньої програми. Експертна група рекомендує результати обговорення зі стейкхолдерами, шляхи та форми удосконалення ОП фіксувати документально.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Загалом відповідає вимогам критерію В.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг освітньої програми становить 240 кредитів ЄКТС на базі повної загальної середньої освіти, обсяг ОК не менше 3 кредитів ЄКТС, що відповідає вимогам щодо обсягу програми визначених статтею 5 Закону України «Про вищу освіту» та Стандарту вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальність: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», який затверджено та введено в дію наказом МОН України від 13.11.2018 р. № 1243. Для підтвердження оглянуто навчальні плани 2017 та 2019 років.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов’язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Структура ОП не є чіткою, освітні компоненти представлені певною мірою послідовно, але на думку експертної групи не складають логічну взаємопов’язану систему, яка б дозволяла здобувачам вищої освіти досягти програмних

результатів навчання. В ОП підмінено поняття структурно-логічної схеми. Замість неї наведений семестровий розподіл ОК і не відображено передувальних та послідовних логічних зв'язків між ОК. "Схема компонентів ОП "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність (240 кредитів)" (рис. 1 в ОП) не відповідає переліку компонентів ОП (розділ 2.1) в частині розподілу ОК по циклах. Так у схемі є блок "Практична підготовка", якій містить компоненти ОК33-ОК36, які у розділі 2.1 віднесені до циклу професійної підготовки. "Схема компонентів ОП "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність (120 кредитів)" (рис. 2 в ОП) має зовсім інші вибіркові компоненти, ніж наведені у розділі 2.1 ОП. Матриця відповідності "ОК-ПРН" є сумнівною, оскільки забезпечення програмних результатів навчання між освітніми компонентами розподілено нерівномірно, так ОК15 "Інвестування" та ОК26 "Бізнес-планування у підприємстві" забезпечують по 15 ПРН кожна, ОК16 "Менеджмент" забезпечує 10 ПРН, ОК27 "Облік і оподаткування" та ОК29 "Економіка соціально-трудова відносин у ПТБД" забезпечують по 8 ПРН кожна. У освітній програмі зазначено, що ПРН8 "Застосовувати одержані знання й уміння для ініціювання та реалізації заходів у сфері збереження навколишнього природного середовища і здійснення безпечної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур" досягається вивченням ОК17 "Маркетинг", ОК26 "Бізнес-планування у підприємстві", ОК29 "Економіка соціально-трудова відносин у ПТБД", ОК37 "Атестація". Дане твердження є сумнівним, так як вказані ОК за своїм змістом та сутністю не можуть сприяти досягненню ПРН 8. Експертною групою встановлено, що ПРН8 взагалі не зазначений у силабусах ОК17, ОК26, ОК29. Окремо слід підкреслити, що у багатьох силабусах освітніх компонентів зазначені ЗК, СК та ПРН не корелюють із матрицею відповідності визначених Стандартом результатів навчання та компетентностей зі спеціальності. Так у силабусі ОК 21 "Економіка малого бізнесу" вказано ПРН 1, 2, 15 та ЗК8, СК2, 3, 6, а згідно стандарту ПРН1 корелює із ЗК1 та СК1; ПРН2 із ЗК2 та СК2; ПРН15 із ЗК2 та СК5. Згідно матриці забезпечення "ПРН-ОК" освітньої програми ОК 5 "Фізична культура" формує СК3 "Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин"; ОК2 "Історія української культури" забезпечує ПРН2 "Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності"; ОК1 "Історія України" забезпечує ПРН5 "Організувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності". На нашу думку це не є коректним.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст освітньої програми переважно відповідає предметній області визначеної спеціальності відповідно до Стандарту вищої освіти України, перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», але як видно з назви ОП не відбувається її деталізація у межах спеціальності. У ОП відсутні додаткові компетентності та програмні результати навчання, які б підкреслювали її унікальність. Обов'язкові дисципліни циклу загальної підготовки в певній мірі забезпечують формування загальних компетентностей, досягнення відповідних їм програмних результатів навчання. Вибіркові дисципліни циклу загальної підготовки за своїм змістом відносяться більше до професійно орієнтованих дисциплін. В відомостях самооцінювання зазначено, що фокус ОП "скерований буквально на формування фахових компетенцій зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», що стало можливим через проведені зміни до ОП (навчального плану) в частині дисциплін циклу професійної підготовки для здійснення випускниками в майбутньому діяльності з організації і функціонування підприємницьких, торговельних та біржових структур, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, з метою досягнення відповідних економічних і соціальних результатів". Однак, хотілося б зазначити, що дисципліни професійної підготовки, таких як ОК 8 "Політекономія", ОК 9 "Вища математика", ОК 12 "Мікроекономіка", ОК 13 "Макроекономіка" та деякі інші спрямовані на здобуття загальних компетенцій та відповідних програмних результатів навчання. Експертною групою встановлено, що такі важливі дисципліни професійної підготовки як "Комерційна діяльність", "Підприємницьке право", "Поведінка споживача", "Управління якістю товарів та послуг" та деякі інші віднесені до вибіркового компоненту, що значно звужує досягнення програмних результатів. Викликає сумнів щодо доцільності вивчення ОК 41 "Основи ринкової економіки" (цикл професійної підготовки) як такої, що частково дублює змістовно ОК 8 "Політекономія", ОК 12 "Мікроекономіка", ОК 13 "Макроекономіка" (цикл загальної підготовки). Вивчення ОК 40 "Організація виробництва" у 2 семестрі 1-го курсу є нераціональним у зв'язку з тим, що забезпечуючи дисципліни, які повинні передувати її вивченню ще не вивчались.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Основним інструментом забезпечення можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти є вибіркові дисципліни (60 кредитів ЄКТС). Можливість її формування регламентується <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/04/Polozhennia-pro-poriadok-realizatsii-zdobuvachamy-vyshchoi-osvity-DVNZ-Prykarpatskyi-natsionalnyi-universytet-imeni-V.-Stefanyka.pdf>. На момент проведення експертизи у ЗВО встановлена наявність моделі вибору дисциплін за блоками, кожен блок по 2 освітні компоненти. Дисципліни за вибором студента розділені на два цикли: «Цикл загальної підготовки», який містить 3 блоки дисциплін по 3 кредити ЄКТС кожна; «Цикл професійної підготовки», який містить 17 блоків дисциплін загальним обсягом 51 кредит ЄКТС, з яких здобувач, має можливість обрати одну з двох запропонованих. Здобувачі обирають дисципліни вільного вибору більшістю. В ЗВО на даний момент не реалізується вибір дисциплін студентами з різних спеціальностей, студенти не обирають дисципліни з інших ОП, студенти обирають лише з переліку дисциплін, які

запропоновані кафедрою, відповідальною за реалізацію ОП. Також у навчальному плані присутній розділ "Дисципліни за вибором ВНЗ", якій не містить блоків вибору і фактично містить обов'язкові компоненти. Експертною групою проаналізовано блоки вибіркових дисциплін та їх силабуси і встановлено, що більшість пар дисциплін мають схожі назви та зміст, тобто фактично дублюють одна одну ("Державне регулювання ПТБД" та "Державне регулювання економіки", Культура та етика підприємництва" та Бізнес-культура", "Аналіз ПТБД" та "Економічний аналіз", "Електронна торгівля" та "Електронна комерція", "Інформаційні технології у ПТБД" та "Інформаційні системи у бізнесі", "Підприємницьке право" та "Нормативно-правове регулювання ПТБ структур", "Облік у ПТБД" та "Облік діяльності малого та середнього бізнесу" та інші). Таким чином здобувач обирає серед 2-х схожих за змістом та сутністю дисциплін одну, що означає значне обмеження можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Загальні процедури щодо проходження здобувачами вищої освіти практичної підготовки зафіксовані у "Положення про організацію та проведення практики у Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»" <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/11/%D0%BD%D0%BD%D0%BA%D0%BD%D0%B7-805.pdf>. Навчальний план передбачає проходження студентами навчальної практики (3 кредити ЄКТС) на 3 курсі та виробничої практики на 4 курсі (9 кредитів ЄКТС). Метою практичної підготовки є закріплення професійних знань, умінь і навичок, що були набуті студентами під час навчання, їх поглиблення. Фактичне підтвердження реальної практичної підготовки здобувачів отримані у процесі роботи у фокус-групах зі здобувачами вищої освіти, науково-педагогічними працівниками, роботодавцями. Методичні рекомендації щодо проходження студентами практик представлені за посиланнями: <https://ktipe.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/62/2020/03/Практика-методичка-ПТБД-2019-2020.pdf>, <https://ktipe.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/62/2020/03/Метод.реком.-курс.-Навчальна-практика-ПТБД.pdf>. В ході аналізу навчальних планів експертною групою встановлено, що до розділу "Практична підготовка" віднесені такі освітні компоненти як "Курсова робота з економіки підприємства", "Курсова робота з підприємницької діяльності", "Атестація", "Підготовка кваліфікаційної роботи", що суперечить статті 50 Закону України "Про вищу освіту" і не може бути віднесено до практичної підготовки здобувачів. Також у навчальних планах з терміном навчання 3 роки 10 місяців та 1 рік 10 місяців відрізняється кількість видів, назви практик та їх обсяг.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Безпосередньо для формування соціальних (м'яких) навичок у межах ОП передбачені такі обов'язкові освітні компоненти як «Історія України», «Історія української культури», «Політологія», «Українська мова», «Філософія», «Менеджмент», «Вступ до спеціальності» та деякі інші. Також опанування soft skills відбувається під час проходження практик під впливом та з урахуванням професіоналізму роботодавців, а саме: вміння вирішувати проблемні ситуації здатність брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах, вміння залагоджувати та превентивно усувати конфлікти, працювати у команді, навички із презентації та усного спілкування. Окрім цього, здобувачі набувають й інші soft skills упродовж періоду навчання через спілкування з науково-педагогічним персоналом кафедри, факультету, університету, зовнішньої академічної спільноти, а також через участь у студентському самоврядуванні, студентських гуртках, суспільних товариствах та організаціях тощо. Разом з тим експертна група зазначає, що у відомостях самооцінювання згадуються освітні компоненти «Соціальна відповідальність у ПТБД», «Бізнес-комунікація у ПТБД», «Бізнес-культура», «Культура та етика підприємництва», як такі, що передбачають набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), але є вибірковими і можуть бути не обрані студентами. Це певною мірою звужує можливість набуття відповідних навичок.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт вищої освіти за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти відсутній. ЗВО для визначення компетентностей/результатів навчання, що визначають присвоєну після закінчення навчання професійну кваліфікацію використано: Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII «Про вищу освіту»; Закон України від 05.09.2017 р. «Про освіту»; Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти»; Постанова Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності»; Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій»; Стандарт вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальність: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», Національний класифікатор України: «Класифікація видів економічної діяльності»; Національний класифікатор України: «Класифікатор професій» ДК 003: 2010/ДК 003:2010; Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG).

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Аналіз навчального плану за освітньою програмою підтверджує співвідношення обсягу освітніх компонентів освітньої програми (у кредитах ЄКТС) із фактичним навантаженням здобувачів вищої освіти (включно із самостійною роботою). Обсяг кредитів за аудиторною роботою співпадає з фактичним навантаженням. Тижневе навантаження при підготовці бакалаврів не перевищує 18-20 годин, що відповідає вимогам https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2020/02/polozhennya2020_org_os_proc.pdf. При проведенні експертизи отримано підтвердження про те, що кафедрою виключена можливість перенавантаження студентів самостійною роботою, оскільки зміст, перелік завдань для самостійного виконання, кількість годин на їх виконання розглядаються і затверджуються на засіданнях кафедри. Студенти за всіма освітніми компонентами ознайомлені із самостійною роботою (завдання викладено на сайті дистанційного навчання ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» за посиланням: <http://www.d-learn.pu.if.ua>). За результатами опитування фокус-групи здобувачів вищої освіти на предмет фактичного навчального завантаження виявлено, що проблеми у виконанні самостійної роботи відсутні, а фактичний час на її виконання співпадає з обсягом кредитів ЄКТС, відведених на самостійну роботу.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти на даній ОП не здійснюється. Однак, окремі елементи дуальної форми освіти реалізуються в циклі практичної підготовки бакалаврів. Здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти в університеті регулюється Положенням про дуальну форму здобуття вищої освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», яке схвалене вченою радою 05.11.2019 року, протокол № 9 та введене в дію наказом ректора №766 від 15.11.2019 р. Посилання: <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/11/Положення-дуальна-освіта.pdf>

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Сучасне програмне забезпечення навчального процесу, зокрема наявність сайту дистанційного навчання: <http://www.d-learn.pu.if.ua>.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Експертна група рекомендує: Затвердити нову редакцію ОП та навчальних планів у відповідності до останньої версії «Положення про освітні програми у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора, № 61 від «31» січня 2020 року). Унормувати форму та зміст силабусів освітніх компонентів, враховуючи рекомендації Національного агентства, забезпечити відповідність ПРН силабусів та відповідної матриці ОП. Розробити структурно-логічну схему ОП та забезпечити логічну послідовність викладання дисциплін. Переглянути освітні компоненти на предмет забезпечення компетентностей та програмних результатів навчання та дублювання змісту. Для покращення мети ОП слід розглянути можливість її забезпечення через перенесення окремих освітніх компонентів у нормативні з вибіркового. Пропонується розглянути можливість розробки загальноуніверситетського пулу вибіркового дисциплін, щоб реалізувати можливість вибору студентами різних ОП, різних спеціальностей будь-яких дисциплін, які запропоновані різними кафедрами ЗВО. Врахувати можливість збільшення гуманітарного блоку вибіркового дисциплін, які б забезпечували набуття соціальних навиків. Передбачити у навчальному плані розділ «Практична підготовка», до якого будуть входити ОК у відповідності до статті 51 Закону України «Про вищу освіту» У зв'язку із відсутністю освітніх компонентів, які б реально забезпечували досягнення ПРН 8 «Застосовувати одержані знання й уміння для ініціювання та реалізації заходів у сфері збереження навколишнього природного середовища і здійснення безпечної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.», враховуючи наказ МОН №1669 від 26.12.2017 р. «Про затвердження Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти» та пункт П.1. «Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці в закладах, установах, організаціях, підприємствах, підпорядкованих Міністерству освіти і науки України» (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 22 листопада 2017 року № 1514) де вказано, що навчання з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності надається згідно із стандартами освіти, що визначають вимоги до обов'язкових результатів навчання та компетентностей і загальний обсяг навчального навантаження

здобувачів освіти, доцільно запровадити вивчення інтегрованого курсу “Безпека життєдіяльності та основи охорони праці”, перенести із вибіркових до обов’язкових дисципліну “Економіка природокористування та охорона довкілля”.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень Е

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Зазначені вище недоліки є суттєвими та потребують однорічного терміну для виправлення.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими і зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та коректно оприлюднені на офіційному сайті ЗВО: <https://admission.pnu.edu.ua>.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Аналіз експертами правил прийому на навчання за освітньою програмою «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» підтвердив, що набір на спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» освітнього рівня «бакалавр» здійснюється на загальних умовах вступу. Вступ на основі повної загальної середньої освіти проводиться за результатами зовнішнього незалежного оцінювання з таких предметів: 1) українська мова і література; 2) математика (математика або історія України для небюджетних конкурсних пропозицій); 3) іноземна мова або географія (географія або математика для небюджетних конкурсних пропозицій). Вступ на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста проводиться у формі зовнішнього незалежного оцінювання з української мови і літератури, математики (математики або історії України для небюджетних конкурсних пропозицій) і фахового випробування. Фахове випробування проводиться у письмовій формі за тестовими технологіями із використанням комп’ютерної техніки. Програми вступних випробувань оприлюднені на сайті: <https://kek.pnu.edu.ua/програма-вступних-випробувань>. На даний час кафедра теоретичної і прикладної економіки активно співпрацює з: Івано-Франківський державний коледж технологій та бізнесу; Надвірнянський коледж Національного транспортного університету. В рамках співпраці створюються можливості вступу випускників коледжів до університету на третій курс згідно з Правилами прийому до ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

В ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, які отримані в інших закладах освіти. Питання визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, регулюється в університеті Положенням про академічну мобільність учасників освітнього процесу ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2018/04/Polozhennia-pro-akademichnu-mobilnist-uchasnykiv-osvitnohoprotsesu.pdf> та Положенням про порядок визначення академічної різниці та перерахування навчальних дисциплін в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/04/Polozhennia-pro-poriadok-vyznachenniaakademichnoi-riznytsi-ta-perezarahuvannia-navchalnykh-dystryplin-v-DVNZ-«Prykarpatskyi-natsionalnyiuniversytet-imeni-Vasylii-Stefanyka».pdf>. Дані Положення оприлюднені на офіційному сайті університету.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час

реалізації освітньої програми.

Експерти впевнились, що в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулюється Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», яке схвалене вченою радою та введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019 р.: https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/11/819_29.11.2019.pdf. Зарахування результатів неформальної освіти згідно даного положення з навчальних дисциплін проводять за заявою здобувача вищої освіти на ім'я керівника структурного підрозділу (декана факультету/директора інституту) на підставі академічної довідки, додатка до документу про вищу освіту (диплома молодшого спеціаліста/молодшого бакалавра, бакалавра, спеціаліста, магістра), виданих закладом вищої освіти, або витягу з навчальної картки студента, завіреної в установленому порядку, або сертифіката про практику/стажування, або сертифіката про проходження тренінгу.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Чіткість і прозорість правил прийому до ЗВО, а також Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

-

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

У контексті даного критерію недоліки відсутні. Зміст критерію повністю відповідає вимогам критерію В.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Навчання на ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» відбувається за очною (денною) та заочною формою навчання. Під час інтерв'ювання студентів, було підтверджено, що викладачі використовують інтерактивні методи навчання. Форми та методи навчання дозволяють досягти заявлених результатів навчання. Навчання за ОП відповідає студентоцентрованому підходу (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/04/Polozhennia-pro-poriadok-realizatsii-zdobuvachamy-vyshchoi-osvity-DVNZ-Prukarpatskyi-natsionalnyi-universytet-imeni-V.-Stefanyka.pdf>) Список вибірових дисциплін з їх характеристикою студент має можливість ознайомитися на сторінці кафедри <https://ktipe.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/62/2020/03/2020-каталог-вибірових-дисциплін-ПТБД.pdf>; <https://ktipe.pnu.edu.ua/силабуси-птбд/> В університеті працює ефективно налагоджена система дистанційного навчання (<http://www.d-learn.pu.if.ua/>). В ЗВО реалізована форма опитування студентів на предмет якості викладання предметів. Під час експертизи нам була надана форма анкети, за якою студенти оцінюють викладача. Результати опитувань використовуються під час формування рейтингу ефективності викладачів кафедри. <https://ktipe.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/62/2020/03/Рейтинг-ефективності-роботи-НПП.pdf> На ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» дотримані принципи академічної свободи, за рахунок вільного вибору тематики курсових, кваліфікаційних робіт; вибору місця проходження практики; можливості здавати іспити у тестовій формі за зверненням студентів.

стажуванні «The innovative Methods and Technologies of Teaching: The Newest in the European Educational Practice» у Вищій Школі Лінгвістичній, республіка Польща (сертифікат № КПК 19/14). Загалом міжнародна діяльність викладачів кафедри реалізується шляхом участі у міжнародних проєктах, конференціях симпозиумах <https://ktipe.pnu.edu.ua/%d0%bc%d1%96%do%b6%do%bd%do%bo%d1%80%do%be%do%b4%do%bd%do%bo-%do%b4%d1%96%d1%8f%do%bb%d1%8c%do%bd%d1%96%d1%81%d1%82%d1%8c/>

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Наявна система опитування студентів щодо якості освіти в університеті має вплив та силу для підвищення якості освітнього процесу (бальна оцінка враховується на кадрових комісіях університету при обговоренні продовження контракту для викладача). В університеті існує ефективна система дистанційного навчання. Програмний продукт є власною розробкою університету для врахування усіх потреб та можливості вільного редагування продукту. На першій парі кожної дисципліни студенту надається повний пакет електронних документів, що дають змогу ознайомитися з дисципліною до початку її вивчення. Вплив на зміну та покращення ОП мають усі зацікавлені особи (студенти, роботодавці, менеджмент ЗВО та викладачі кафедри).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Експертна група рекомендує оновити перелік літератури у силабусах, у тому числі шляхом додавання посилань на статті у наукових виданнях з проблематики дисциплін. Теми кваліфікаційних робіт потребують більш тісного узгодження із ОП. Бажано звернути увагу та активізувати діяльність з академічної мобільності викладачів та студентів.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень B

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

У контексті даного критерію недоліки є несуттєвими та сам зміст критерію відповідає вимогам.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2020/02/polozhennya2020_org_os_proc.pdf). Порядком організації та проведення оцінювання успішності студентів (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/11/PORYaDOK-Orhanizatsii-Ta-Provedennia-Otsiniuvannia-Uspishnosti-Studentiv-Prykarpatskoho-Natsionalnoho-Universytetu-Im.-Vasyliya-Stefanyka.pdf>). Відповідно до даного документу в університеті визначено такі методи контролю: поточний, модульний та підсумковий. Також на сайті кафедри розроблено та опубліковано критерії оцінювання здобувачів вищої освіти (<https://ktipe.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/62/2019/11/2019-%Do%BA%D1%80%Do%B8%D1%82%Do%B5%D1%80%D1%96%D1%97-%Do%BE%D1%86%D1%96%Do%BD%D1%8E%Do%B2%Do%Bo%Do%BD%Do%BD%D1%8F.pdf>). Також додатково основні методи та форми навчання, викладання та оцінювання зазначені в Інформаційному пакеті ECTS (<https://ktipe.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/62/2018/04/2017-2018-%Do%84%Do%9A%Do%A2%Do%A1-.pdf>). Проте на сайті зазначено 19-20 рік, а сам файл датовано 17-18 роком. Також форми контрольних заходів та та підсумкового контролю наведені в силабусах (<https://ktipe.pnu.edu.ua/%d1%81%do%b8%do%bb%do%bo%do%b1%d1%83%d1%81%do%b8-%do%bf%d1%82%do%b1%do%b4/>) в пункті 6. В загальному контрольні заходи зазначені у вищевказаних документах є чіткими та зрозумілими, здатні перевірити те, що заплановано для перевірки а також заздалегідь є оприлюднені на сайтах університету. Інформація про форми контрольних заходів та критерії оцінювання доводиться до здобувачів на початку семестру усно. Також повідомляється, що ця інформація доступна на платформі

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Відповідно до стандарту вищої освіти, першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, за спеціальністю 076 “Підприємництво, торгівля та біржова діяльність” (<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/076-pidpriemnitstvo-torgivlya-ta-birzhova-diyalnist-bakalavr.pdf>), атестація зі спеціальності здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи або атестаційного екзамену (екзаменів). В найновішій редакції ОП (https://ktype.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/62/2020/03/2020-%D0%9E%D1%81%D0%B2%D1%82%D0%BD%D1%8F_%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B0-%D0%9F.%D0%A2.%D0%91.-3.10-%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B0.pdf), зазначено що державна атестація студентів проводиться екзаменаційною комісією після виконання програми підготовки за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи та атестаційного екзамену. Що не суперечить стандарту.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедурні аспекти проведення контрольних заходів передбачені в наступних документах: 1. Порядком організації та проведення оцінювання успішності студентів (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/11/PORYaDOK-Orhanizatsii-Ta-Provedennia-Otsiniuvannia-Uspishnosti-Studentiv-Prykarpatskoho-Natsionalnoho-Universytetu-Im.-Vasyliya-Stefanyka.pdf>); 2. Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/10/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%92%D0%A1%D0%97%D0%AF.pdf>); 3. Положенням про порядок повторного вивчення дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/10/Polozhennia-pro-poriadok-povtorno-ho-vyvchennia-dystsyplin-kredytiv-ECTS-v-umovakh-ECTS-%E2%84%9618-vid-2.02.2016r..pdf>); 4. Наказом про використання тестової форми проведення семестрових екзаменів та підсумкової атестації з використанням комп'ютерних технологій (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/10/329_29.05.2018.pdf); 5. Положенням про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/05/Polozhennia-pro-poriadok-stvorennia-ta-orhanizatsiiu-roboty-Ekzamenatsiinoi-komisii-u-DVNZ-%c2%abPrykarpatskyi-natsionalnyi-universytet-imeni-Vasyliya-Stefanyka%c2%bb-%e2%84%9633-vid-27.01.2015r.-1.pdf>); 6. Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2020/02/polozhennya2020_org_os_proc.pdf). Правила проведення контрольних заходів є чіткими та зрозумілими, а також доступними до всіх учасників освітнього процесу за вищенаведеними посиланнями. Також включають процедуру оскарження результатів контрольних заходів та їх повторного проходження. Об'єктивність та неупередженість екзаменаторів забезпечується рівними умовами (тривалість, зміст та кількість питань, підрахунок результатів) та відкритістю інформації про них, єдиними критеріями оцінки. Слід відзначити, що в університеті існує система “талонів” - можливість перездачі предметів. Студентам при невдалій здачі предмету надається дві можливості його перездачі: 1 раз - викладачеві, 2 раз - комісії. Друга перездача виконується виключно в тестовій формі. До процесу перездачі також долучаються і органи студентського самоврядування, задля врегулювання конфліктних ситуацій.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Політика, стандарти та процедури дотримання академічної доброчесності в університеті регулюються такими нормативними документами: 1. Кодексом честі ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”; 2. Положенням про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів; 3. Положенням про Комісію з питань етики та академічної доброчесності; 4. Положення про запобігання академічному плагіату. Слід відзначити що академічній доброчесності присвячено розділ на сайті ЗВО, де опубліковані всі вищезгадані документи (<https://pnu.edu.ua/%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%BF%D1%80%D0%BE-%D0%B7%D0%B0%D0%BF%D0%BE%D0%B1%D1%96%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%BF%D0%BB%D0%B0%D0%B3%D1%96%D0%B0%D1%82%D1%83/>). Також існує посада провідного фахівця з питань

запобігання і виявлення корупції, завданням якого є попередження різних проявів корупції, в тому числі і шляхом моніторингу відгуків у соціальних мережах. ЗВО використовує системи виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості такі як Unicheck (<https://unicheck.com/>) та Plagiat.pl (<https://plagiat.pl>), які рекомендовано МОН України. Перевірці на академічний плагіат підлягають всі кваліфікаційні роботи. Звіт подібності є одним із документів, на підставі яких кафедра приймає рішення про оригінальність роботи і готує висновок про допуск роботи до захисту, який додається до пакету супровідних документів. За рішенням кафедри оригінальність роботи повинна бути не менше 65 %. Для популяризації академічної доброчесності в Університеті проведено наступні заходи: 1. В університеті обговорили впровадження принципів академічної доброчесності; 2. Методологічний семінар з питань забезпечення якості вищої освіти; 3. Тренінг “Акредитація освітніх програм за новою моделлю: сутність, перші уроки, шляхи вдосконалення”. Під час спілкування з стейкхолдерами, а саме зі здобувачами, експертна група пересвідчилась що вони частково знайомі з поняттям “Академічна доброчесність”, але не на достатньо якісному рівні. Також слід відзначити, що випадків виявлення порушення академічної доброчесності на ОП зафіксовано не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

У контексті критерію 5, слід відзначити що в ЗВО існує хороша нормативна база, котра регулює аспекти контрольних заходів та процедури їх проходження, академічної доброчесності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Недоліком в контексті даного критерію можна зазначити те, що Інформаційний пакеті ECTS на сайті зазначений 19-20 р., а сам файл призначений для 17-18 р., рекомендуються опублікувати останню редакцію. Також слід зазначити, що здобувачі не на достатньо якісному рівні розуміють поняття “Академічна доброчесність”, а саме аспект в основному зроблений на атестацію та виконання наукових робіт, проте дане поняття включає в себе також проходження контрольних заходів, виконання індивідуальних занять. Тому рекомендується провести роз'яснювальну роботу з викладачами та здобувачами. Недоліком також слід вважати що випадків виявлення порушення академічної доброчесності на ОП зафіксовано не було, що може свідчити про неефективність контролю дотримання норм академічної доброчесності, або відмінним їх виконанням, тому рекомендується додатково звернути увагу на заходи з контролю дотримання академічної доброчесності.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень B

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Недоліки виявлені за критерієм 5, не несуть вагомого характеру, і не впливають на якість отримуваних послуг здобувачами вищої освіти. Їх усунення не займе тривалого часу.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

За результатами аналізу видів і результатів наукової та професійної активності науково-педагогічних працівників, які забезпечують навчальний процес за ОП "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність" (відповідно до пункту 30 постанови Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187 "Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 10 травня 2018 р. № 347), відомостей про самооцінювання ПНУ, даних наданої за запитом Зведеної інформації про викладачів, що забезпечують навчальний процес за ОП “Підприємництво, торгівля та біржова діяльність” ПНУ України, та за результатами проведеної зустрічі з академічним персоналом, що викладає на ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», експертна комісія констатує, що ЗВО належним чином обґрунтував та надав раціональне пояснення щодо кожної дисципліни в межах академічної або професійної кваліфікації викладача. <https://ktipe.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/62/2020/04/2-%D0%A2%D0%B0%D0%B1%D0%BB%D0%B8%D1%86%D1%8F-2->

%D0%97%D0%B2%D0%B5%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D0%B0-%D1%96%D0%BD%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F-%D0%BF%D1%80%D0%BE-%D0%B2%D0%B8%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D0%B4%D0%B0%D1%87%D1%96%D0%B2-%D0%9F%D0%A2%D0%91%D0%94.pdf Академічна та професійна кваліфікація викладачів відповідає цілям та програмним результатам навчання. Між тим комплексна відповідність викладачів, що задіяні на ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», тим навчальним дисциплінам, які вони забезпечують, за усіма цими критеріями не є повною, особливо слід звернути увагу на публікації стосовно дисциплін напряму 07 “Управління та адміністрування”. Тому доцільним є рекомендувати підвищити наукову та публікаційну активність НПП відповідно до дисциплін, які вони забезпечують.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедура відбору та призначення на посаду НПП визначається відповідно до <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/01/Положення.pdf> процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму. Результати зустрічей з адміністрацією та викладачами ОП “Підприємництво, торгівля та біржова діяльність” засвідчили дотримання всіх вимог. При виборі дисциплін враховується відповідність наукових інтересів викладача дисциплінам, що викладаються, та інших критеріїв. З метою залучення кращих викладачів на ОП використовуються усі аспекти професійного розвитку викладачів через навчання в докторантурі, відбір кращих випускників ОП для продовження їх навчання в аспірантурі відповідно до Положення Про підтримку наукових і науково-педагогічних працівників університету, які публікують праці, що входять до наукометричних баз Scopus та Web of Science <https://pnu.edu.ua/документи/> Відповідно до Положення про рейтингове оцінювання ефективності роботи науково-педагогічних працівників <https://pnu.edu.ua/документи/> проводиться щорічне рейтингування викладачів, яке є відкритим, прозорим та оприлюднюється на сайті <https://econ.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/39/2018/12/reintung.jpg>. В університеті здійснюється опитування студентів щодо ефективності роботи науково-педагогічного працівника з точки зору навчального процесу “Викладач очима студентів” <https://ceeq.pnu.edu.ua/викладач-очима-студента/>. При конкурсному доборі викладачів враховують їх рейтинг та оцінку студентами.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Роботодавці у ПНУ залучені до організації та реалізації освітнього процесу через участь у практичній підготовці фахівців через навчальні та виробничі практики. Це регламентовано Положенням про організацію та проведення практики у ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника” <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/11/наказ-805.pdf> та кафедральних документів щодо проведення практики https://ktipe.pnu.edu.ua/практика/участь_роботодавців полягає в підписанні Угоди на проведення практики студентів ЗВО, організації та контролю проходження практики студентами у конкретних підрозділах бази практики, написанні характеристики на практиканта. Базами практики виступають підприємства (установи, організації) різних видів та форм власності; з якими підписані довгострокові угоди про співпрацю (ТОВ “ОЛГІС”, ПП “Степан Мельничук”, ТзОВ “ПРЕСТИЖ-П” та ін.) чи короткострокові договори про проходження практики (ДП “Івано-Франківське господарство”, ТзОВ “Дубко”, ТзОВ “Олгіс”, ФОП Михальчук Олег Віталійович та ін., які зберігаються на кафедрі). Активність роботодавців у такого роду співпраці із ЗВО зумовлюється встановленням довгострокових відносин на основі підписаних угод і взаємовигідністю цієї співпраці через подальше працевлаштування кращих випускників ЗВО.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Розподіл навчального навантаження на ОП передбачає залучення професіоналів-практиків, експертів та представників роботодавців до участі в аудиторних заняттях, атестації, керівництві дипломними роботами здобувачів вищої освіти (підтвердження - картки навчального навантаження). Керівництвом університету ініційовано систематичні зустрічі з професіоналами (<https://pnu.edu.ua/blog/2019/06/12/12402/> та ін.) у галузі економіки протягом навчального року. На базі університету створено офіс проектно-освітнього центру Агенти Змін (<http://agentyzmin.pnu.edu.ua>), який відіграє значну роль у налагодженні співпраці між університетом та роботодавцями. Крім того, за ініціативою кураторів груп, організовуються круглі столи з випускниками економічних спеціальностей ЗВО, які навчаються та проживають в інших країнах (<https://ktipe.pnu.edu.ua/2020/01/13/круглий-стіл-за-участю-випускниці-2010-р-у/>). Екскурсії на виробництво (<https://ktipe.pnu.edu.ua/2019/04/11/722/>, <https://ktipe.pnu.edu.ua/2018/11/06/студенти-економічного-факультету-у-р/>). Здобувачі освіти подібні ініціативи сприймають із зацікавленістю, оскільки мають змогу дізнатись багато практичних аспектів своєї майбутньої діяльності від уже успішних людей, а також переконатись у правильності вибору ЗВО, організації та контролю проходження практики студентами у конкретних підрозділах, бази практики, написанні характеристики на практиканта. Базами практики виступають підприємства (установи, організації) різних видів та форм власності; органи державної влади та місцевого самоврядування; Державна податкова, Державна контрольно-ревізійна, Державна казначейська служби, з якими підписані довгострокові чи короткострокові договори про проходження

практики (зберігаються на кафедрі у звітах про проходження практики). Активність роботодавців у такого роду співпраці із ЗВО зумовлюється встановленням довгострокових відносин на основі підписаних угод і взаємовигідністю цієї співпраці через подальше працевлаштування кращих випускників ЗВО.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Підвищення кваліфікації викладацького складу базується на: використанні результатів наукових досліджень, співпраці з зарубіжними ЗВО, стажуванні за кордоном, системі рейтингового оцінювання професорсько-викладацького складу, участь у міжнародних, методичних і наукових семінарах, конференціях, висвітлення наукових та методичних результатів у фахових, міжнародних виданнях, навчання в аспірантурі та докторантурі. Існуюча в ЗВО система професійного розвитку сприяє наставництву молодих викладачів та викладачів-стажерів, здійснює контроль відповідності рівня кваліфікації кандидатів на посади викладачів посадовим вимогам і регулюється Положенням про атестацію. За ініціативою ЗВО організуються зустрічі, тренінги, наукові семінари з відомими науковцями. <https://pnu.edu.ua/blog/2019/06/12/12402> , <http://agencyzmin.pnu.edu.ua/ua>. Адміністрація університету підтримує участь викладачів у закордонних стажуваннях, проектах та програмах як у коротко-, так і в середньострокових. Також існують можливості, які надає викладачам офіс “Агенти змін”, що стосуються всебічної підтримки при написанні та подачі грантових проєктів. В положенні про рейтингове оцінювання ефективності роботи <https://pnu.edu.ua/документи/> відображено процедури моніторингу рівня професійної підготовки викладача. Бажано звернути увагу на стажування викладачів стосовно дисциплін, що викладаються. Також, необхідно зосередитись на необхідності стажування на підприємствах.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

В ЗВО створена система стимулювання розвитку викладацької майстерності. Положення про підтримку НПП, які публікують праці у виданнях, що входять у бази Scopus та Web of Science передбачені наступні види стимулювання: зменшення годин навчального навантаження при плануванні обсягу навчального навантаження; диференційоване преміювання НПП за публікацію відповідних статей у виданнях, що входять у бази Scopus та Web of Science. Викладацька майстерність НПП стимулюється через організацію в ЗВО тренінгів, семінарів з безкоштовною участю для викладачів. У 2019 році пройшла серія тренінгів на тему: “Використання додатків Google в роботі викладача”, “Використання інноваційних технологій у викладацькій роботі та серії семінарів в межах проєкту MOPeD “Модернізація педагогічної вищої освіти з використанням інноваційних інструментів викладання”. Проведено науково-практичний семінар “Сучасний викладач у студентоцентричній моделі освітнього процесу університету”. Для написання дисертаційних робіт, підручників, монографій науковим працівникам надається творча відпустка, відповідно до Положення про надання творчих відпусток <https://pnu.edu.ua/документи>. Однією із форм заохочення НПП є відзнаки: медаль за заслуги перед університетом, “Подяка ректора”, відповідно до Положення про заохочувальні відзнаки <https://pnu.edu.ua/документи>. У рамках участі Університету в міжнародному проєкті програми ЄС Еразмус+ КА 2. № 586098-EPP-1-2017-1-UA-EPPKA2-SBHE-JP “Модернізація педагогічної вищої освіти з використанням інноваційних інструментів викладання - MoPED” (<http://mopedproject.eu/ua/>) було створено Центр інноваційних освітніх технологій “PNU-EcoSystem”, а викладачі долучилися до проєкту з розвитку потенціалу, спрямованому на модернізацію вищої освіти в Україні.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Професійна кваліфікація викладачів ОП “Підприємництво, торгівля та біржова діяльність” загалом відповідає дисциплінам ОП “Підприємництво, торгівля та біржова діяльність”. Професіоналізм викладачів та їх оцінка здобувачами є вирішальними для результатів конкурсного добору. Проводяться заходи щодо залучення професіоналів-практиків до освітнього процесу. Налагоджена система сприяння професійного розвитку викладачів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Бажано покращити публікаційну активність стосовно дисциплін, які викладаються. Також буде доцільним проходити стажування на підприємствах реального сектору економіки.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Загалом відповідає вимогам критерію 6.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Ознайомлення експертної групи із матеріально-технічними ресурсами ЗВО свідчать про повне забезпечення освітньої діяльності. У всіх студентів є доступ до комп'ютерних класів, бібліотеки, де наявна необхідна література для навчання. Навчально-методичне забезпечення повністю забезпечує досягнення цілей та програмних результатів навчання. Для підготовки здобувачів вищої освіти ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» в наявності 14 аудиторій економічного факультету, з яких 5 лекційних аудиторій обладнані мультимедійною апаратурою, що становить 35,7%, 7 спеціалізованих комп'ютерних лабораторій інформаційно-обчислювального центру, Internet-центр, бібліотека з 14 читальними залами, електронна бібліотека (посилання: <http://lib.pu.if.ua/elibrary.php>). При огляді матеріально-технічної бази було підтверджено, що в рамках міжнародних грантів вдалося здійснити оснащення аудиторії обладнанням, що сприяє підготовці студентів із застосуванням інноваційних методів навчання. Однак, в процесі зустрічі зі здобувачами вищої освіти за даною ОП, експертам була надана інформація про недостатність спеціального програмного забезпечення для оволодіння студентами певними компетентностями та забезпечення окремих результатів навчання.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Під час проведення фокус-груп зі студентами та науково-педагогічними працівниками було вказано, що доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах є повністю безкоштовним та вільним. Доступ до платформи дистанційного навчання D-Learn для здобувачів вищої освіти є безкоштовним (посилання: <http://www.d-learn.pu.if.ua>)

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

На сайті ЗВО <https://vvprr.pnu.edu.ua/безпечність-освітнього-процесу> розміщено перелік нормативно-правових актів, в яких зазначено заходи та норми щодо безпечності освітнього середовища для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти університету. Цінності академічної спільноти реалізовані через систему корпоративної культури, практики соціальних взаємодій включають принципи взаємоповаги та взаємну вимогливість, про що свідчать результати опитування фокус-груп. Матеріальні умови навчання знаходяться на достатньому рівні, взаємовідносини із викладачами є прозорими. В університеті дотримуються принципів безпечності життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, функціонує Навчально-виробнича лабораторія виховної та психолого-педагогічної роботи, яка саме і займається питаннями безпеки (посилання: <https://vvprr.pnu.edu.ua>). Раніше дана лабораторія була Відділом виховної та психолого-педагогічної роботи (згідно наказу ректора № 904 від 28.12.2019 р. реорганізовано «Відділ виховної та психолого-педагогічної роботи» у «Навчально-виробничу лабораторію виховної та психолого-педагогічної роботи»). Навчально-виробнича лабораторія виховної та психолого-педагогічної роботи для забезпечення комфортних умов навчання пропонує студентам проведення тематичних бесід, навчальних семінарів, тренінгів, майстер-класів; анонімних психологічних тестувань (посилання: <https://vvprr.pnu.edu.ua/2019/10/18/на-допомогу-студентам>).

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Перевагою, є розробка Путівника студента https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/11/Студентський_путівник_2019-20-24.11-1.pdf. Навчально-методичний відділ, відділ дистанційного навчання, інформаційно-обчислювальний відділ, відділ міжнародних зв'язків, відділ практики та інші надають в повному обсязі освітню, організаційну та інформаційну підтримку щодо навчального процесу (опитування керівників відділів). Відділ виховної та психолого-педагогічної роботи пропонує елементи

консультативної та соціальної підтримки в рамках проведення тематичних бесід, навчальних семінарів, тренінгів, майстер-класів; проведення анонімних психологічних тестувань на професійну спрямованість, визначення здібностей і обмежень; причин особистісних та групових конфліктів, причин невдоволення перебування в університеті; надання кваліфікованої допомоги у вирішенні особистісних та навчальних проблем (від нерозділеного кохання до навчальних проблем). У структурі ЗВО також існують наступні структури, які реально (за результатами опитування студентів) забезпечують освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти: 1. Молодіжний центр PARAGRAPH, перший у Івано-Франківську створений студентами для потреб молоді. 2. Проектно-освітній центр «Агенти змін» <http://agentyzmin.pnu.edu.ua/ua> є платформою для практичної співпраці студентів з представниками ОТГ. 3. Студентський профком <https://www.facebook.com/pu.profkom>). 4. Студентський сенат <https://www.facebook.com/senatpnu>.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» створює достатні умови для реалізації прав на освіту особам з особливими освітніми потребами, встановлено спеціальне обладнання (широкі двері, пандус, поручні в приміщеннях, встановлені підйомники, спеціальні туалетні кімнати) для осіб з особливими освітніми потребами, в чому особисто пересвідчилась експертна група. За допомогою елементів системи дистанційного навчання <https://d-learn.pnu.edu.ua/> студенти з особливими потребами можуть повноцінно здобувати знання та складати проміжні контролі знань. За допомогою спілкування з фокус-групами було з'ясовано, що комунікацію з особами з особливими освітніми потребами профком студентів здійснює у вільному форматі через свій офіційний сайт, через чат профкому в соціальних мережах. Розроблений та реалізується плану-графік пристосування приміщень ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» в питанні задоволення потреб осіб з обмеженими фізичними можливостями та інших маломобільних груп.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Позитивним моментом є те, що конфліктні ситуації, пов'язані з сексуальними домаганнями, дискримінацією, корупцією в межах ОП не зафіксовані. У випадку виникнення конфліктних ситуацій в університеті діє гаряча лінія ректора (rector@pnu.edu.ua), введено посаду провідного фахівця з питань запобігання і виявлення корупції. Відділом виховної та психолого-педагогічної роботи проводяться заходи, які спрямовано на профілактику насильства, булінгу, гендерної дискримінації в освітньому просторі, конструктивної взаємодії. На сторінці Відділу виховної та психолого-педагогічної роботи на допомогу здобувачеві вищої освіти розміщено: Порядок реагування на випадки конфліктних ситуацій у закладах освіти, Порядок реагування на доведені випадки булінгу і насильства у закладі освіти та відповідальність причетних осіб. На сайті Університету розміщено перелік нормативних документів щодо врегулювання конфліктних ситуацій. (посилання: <https://vvppr.pnu.edu.ua>).

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

1. Підготовка здобувачів вищої освіти даної ОП відбувається в 14 аудиторіях економічного факультету, з яких 5 лекційних аудиторій обладнані мультимедійною апаратурою (35,7%), 7 спеціалізованих комп'ютерних лабораторій інформаційно-обчислювального центру, Internet-центр, електронна бібліотека. 2. Розроблено Путівник студента https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/11/Студентський_путівник_2019-20-24.11-1.pdf.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Відносно невелика кількість ліцензійного програмного забезпечення та недостатність спеціального програмного забезпечення для оволодіння студентами ОП певними компетентностями.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

У контексті даного критерію недоліки є несуттєвими та сам зміст критерію відповідає вимогам.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Загальноінституційна політика ЗВО щодо розроблення, затвердження, моніторингу та періодичний перегляд ОП регулюється наступними документами: 1. Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2020/02/polozhennya2020_org_os_proc.pdf); 2. Положенням про освітні програми (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2020/02/polozhennya_or.pdf); 3. Положенням про проектні групи та групи забезпечення з розроблення і запровадження освітніх програм (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/09/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%B3%D1%80%D1%83%D0%BF%D0%B8-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%BD%D1%96-%D0%B7%D0%B0%D0%B1%D0%B5%D0%B7%D0%BF%D0%B5%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf>); 4. Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/10/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%92%D0%A1%D0%97%D0%AF.pdf>). Слід зазначити, що підставою для внесення змін в діючі освітні програми та розробки нових освітніх програм є: - затвердження Кабінетом Міністрів України нового переліку спеціальностей або внесення змін до чинного переліку; - внесення змін до циклів загальної та професійної підготовки (за рішенням Міністерства освіти і науки України або вченої ради університету), в тому числі до варіативної частини на підставі пропозицій вчених рад навчальних підрозділів; - затвердження нових стандартів освіти; - пропозиції стейкхолдерів. Також положенням про освітні програми, котре Введено в дію наказом ректора від “31” січня 2020 року, № 61, чітко продемонстровано як відбувається розроблення, затвердження, моніторинг та періодичний перегляд ОП. Під час експертної експертизи, та зустрічами з фокус-групами, було підтверджено, що всі вищезазначені процедури відбуваються згідно із визначеною загальноінституційною політикою та процедурами внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Пропозиції здобувачів вищої освіти щодо розробки та перегляду ОП акумулюються проектною групою та групою забезпечення ОП протягом усього часу провадження освітнього процесу в різних формах – під час навчання, індивідуальних занять, опитувань. Також здобувачі мають можливість вносити свої пропозиції щодо удосконалення шляхом внесення їх до проекту освітньої програми 2020 р. (<https://ktype.pnu.edu.ua/%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B5%D0%BA%D1%82-%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%8C%D0%BE%D1%97-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B8-%D0%BF%D1%96%D0%B4%D0%BF%D1%80%D0%B8%D1%94%D0%BC/>). В Університеті діє соціологічний моніторинг “Викладач очима студента”. З його допомогою створюється можливість оцінки студентами якості роботи професорсько-викладацького складу та шляхів її підвищення. Відповідно до Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/10/Положення-ВСЗЯ.pdf>) з метою розширення участі студентів у моніторингу якості освіти та оцінюванні роботи науково-педагогічних працівників в університеті впроваджено систему студентського моніторингу якості освіти. Система передбачає створення факультетських груп, до складу яких входять старости академічних груп та керівники органів студентського самоврядування. Експертна група ознайомила з змістом анкет для студентів, приклади анкет та результати їх узагальнення були надані за запитом експертній групі. Під час інтерв'ю здобувачі вищої освіти підтвердили свою участь в анкетуванні. Представники студентського самоврядування відмітили, що їх пропозиції щодо ініціатив, пов'язаних з організацією освітнього процесу враховуються.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Під час роботи експертної групи, була здійснена зустріч з роботодавцями, які зацікавлені в ОП та долучають до її покращення. До процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості залучалися Директор ТОВ “ОЛІГС” Феденчук Ярослав Миколайович, Інспектор з кадрів ТДВ “Івано-Франківський хлібокомбінат” Галяс

Ольга Михайлівна, Голова правління ГО “Громадський Центр “Ділові ініціативи “Васильченко Галина Василівною. Під час проходження зустрічі, Феденчук Ярослав Миколайович, засвідчив, що він долучається до процесу покращення якості ОП, а також забезпечує практикою здобувачів даної ОП. Також він готовий після закінчення навчання забезпечити працевлаштування 2 студентам, котрі проходять практику.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар’єрного шляху випускників освітньої програми.

Освітня програма акредитується вперше, а перший випуск за ОП “Підприємництво, торгівля та біржова діяльність” буде здійснено в червні 2020 року. Отже наразі випускники відсутні. Проте було зазначено, що інформація щодо кар’єрного шляху та траєкторій працевлаштування випускників даної ОП планується збирати викладачами кафедри теоретичної і прикладної економіки шляхом використання соціальних мереж, організації зустрічей з випускниками ОП, підтримку особистих контактів викладачів кафедри з випускниками ОП, опитуваннями та моніторингом відгуків.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

ЗВО систематично здійснює процедури внутрішнього забезпечення якості надання освітніх послуг про що свідчать проведені за 5 років заходи: Моніторинг якості надання освітніх послуг структурними навчальними підрозділами університету (Наказ ректора ПНУ № 575 від 17 жовтня 2013 року “Про організацію моніторингу якості надання освітніх послуг”). Моніторинг якості надання освітніх послуг структурними навчальними підрозділами університету (Наказ ректора ПНУ № 635 від 21.10.2014р. “Про організацію моніторингу якості роботи навчальних структурних підрозділів університету”). Створено Постійну комісію Вченої ради ПНУ з моніторингу якості надання освітніх послуг (Наказ ректора ПНУ № 672 від 03 листопада 2014 р. “Про склад постійних комісій Вченої ради університету”). Внутрішній аудит роботи кафедр з питань навчально-методичного забезпечення освітнього процесу. (Розпорядження ректора ПНУ № 5-р від 09.02.2017 р.). Перевірка готовності начальних структурних підрозділів до акредитації університету. (Наказ ректора ПНУ № 584 від 6 жовтня 2017 року “Про заходи щодо підготовки до акредитації університету”) (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/04/Nakaz-%e2%84%96-584-vid-06.10.2017-r.-Pro-zakhody-shchodo-pidhotovky-do-akredytatsii-universytetu.pdf>). Внутрішній аудит навчальних підрозділів (грудень 2018 р.). Варто відмітити, що за результатами останнього аудиту внутрішньою комісією суттєвих недоліків виявлено не було.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Якісний показник ЗВО видно в оновленні положень: 1. Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2020/02/polozhennya2020_org_os_proc.pdf); 2. Положенням про освітні програми (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2020/02/polozhennya_op.pdf). Продемонстровано врахування зауважень попередньої акредитації ОП Прикладна економіка ОР магістр, основи висновку ГЕР 05 А-19-0057-30, а саме: 1. Започатковано новий порядок розміщення ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» ОР бакалавр, на офіційному сайті кафедри теоретичної і прикладної економіки, який включає механізм налагодження каналу зворотного зв'язку з гарантом ОП і групою забезпечення (<https://ktipe.pnu.edu.ua/проект-освітньої-програми-підприєм/>). 2. Представлено каталог вибіркового дисциплін ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» (<https://ktipe.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/62/2020/03/2020-каталог-вибіркових-дисциплін-ПТБД.pdf>). 3. Включено у розділ абітурієнтам формальні вимоги щодо рівня освіти вступників на ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», передбачених правилами прийому ПНУ (<https://ktipe.pnu.edu.ua/спеціальність-підприємництво-торгі/>). 4. Затверджено та розміщено в загальному доступі на веб-сторінці ЗВО документ, що регламентує умови збереження результатів неформальної освіти (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/11/819_29.11.2019.pdf). 5. Погоджено майбутню співпрацю зі стейкхолдером, тому до викладання дисциплін ОП “Підприємництво, торгівля та біржова діяльність”: Управління ризиками у ПТБД, Поведінка споживача, Логістика у ПТБД, Складська логістика буде залучений практик, к.е.н. Феденчук Я.М. 6. Збільшено рівень перевірки кваліфікаційних робіт на плагіат до 100%.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Під час спілкування з академічною спільнотою ЗВО, було підтверджено наявність культури якості. Група забезпечення, гарант, проректори, декан, кафедра та завідувача кафедри, уважно та чітко сприйняли рекомендації,

котрі надала експертна група. Також вони продемонстрували зацікавленість в розвитку ОП, а також підвищення якості послуг які вони надають.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

В контексті критерію 8, варто виділити наступні сильні сторони: 1. Швидка реакція ЗВО щодо врахування зауважень і пропозицій, висловлених під час попередніх акредитацій; 2. Наявна культура якості в академічній спільноті; 3. Наявна співпраця зі стейкхолдерами.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

В підкритерії 8.5. зазначено що за результатами останнього аудиту внутрішньою комісією суттєвих недоліків виявлено не було, що ставить під сумнів ефективність її функціонування. Рекомендуємо залучати зовнішніх аудиторів для проведення процедури перевірки якості надання освітніх послуг.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Недоліки зазначені в даному критерію не є вагомими, а також показана хороша реакція ЗВО на зауваження. Також слід зазначити що є наявні вагомі сильні сторони котрі майже нівелюють вказані слабкі сторони.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Основні права та обов'язки учасників освітнього процесу описані у статуті ДВНЗ "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника" (<https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/02/statut.pdf>). Вони є чітко прописаними та зрозумілими. Решта локальних нормативно-правових актів є опублікованими: 1. На сайті університету (<https://pnu.edu.ua/%d0%b4%do%be%do%ba% d1%83%do%bc%do%b5%do%bd% d1%82%do%b8/>); 2. На сторінці навчально-методичного відділу (<https://nmv.pnu.edu.ua/%do%bd%do%be% d1%80%do%bc%do%bo% d1%82%do%b8%do%b2%do%bd% d1%96-%do%b4%do%be%do%ba% d1%83%do%bc%do%b5%do%bd% d1%82%do%b8/polozhenja/>); 3. В системі управління якістю університету (<https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/pages/scheme-suyau-fullpage.html>), котрі містить інтерактивну блок-схему з активними кнопками, в котрих зібрані тематичні документи. Положення знаходяться у вільному доступі за вищенаведеними посиланнями, є чіткими, повними та визначають основні правила та процедури, щодо організації усіх процесів в закладі вищої освіти.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Є оприлюднений проект ОП 2020 року (<https://ktipe.pnu.edu.ua/%do%bf% d1%80%do%be%do%b5%do%ba% d1%82-%do%be% d1%81%do%b2% d1%96% d1%82%do%bd% d1%8c%do%be% d1%97-%do%bf% d1%80%do%be%do%b3% d1%80%do%bo%do%bc%do%b8-%do%bf% d1%96%do%b4%do%bf% d1%80%do%b8% d1%94%do%bc/>), де зазначено електронну адресу для пропозицій, а також наявні контакти Гаранта ОП та членів групи забезпечення. Проекти ОП 2017 і 2019 років та таблиць пропозиції до них є відсутні, у зв'язку з тим, що на час введення тих програм в дію, такі вимоги не мали обов'язкового характеру. Під час зустрічей зі здобувачами, роботодавцями, було підтверджено факт ознайомлення з

можливістю внесення пропозицій щодо змін в ОП. Також стейкхолдерами було підтверджено їх участь у внесенні змін в ОП 2019 року.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Оприлюднення відомостей про ОП здійснюється шляхом їх публікування на сайті кафедри теоретичної та прикладної економіки (<https://ktipe.pnu.edu.ua/>). ОП 2017 року оприлюднена за посиланням (<https://ktipe.pnu.edu.ua/2017-2/>), окрім того там присутні такі документи як : Навчальний план, Пояснювальна записка, Відомості про кадрове забезпечення, Відомості про матеріально-технічне забезпечення, Відомості про навчально-методичне забезпечення, Відомості про інформаційне забезпечення, Зведені відомості. ОП 2019 року оприлюднена за посиланням (https://ktipe.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/62/2020/03/2020-%D0%9E%D1%81%D0%B2%D1%82%D0%BD%D1%8F_%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%BC%D0%BD%D0%9F.%D0%A2.%D0%91.-3.10-%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%BD.pdf), проте відсутній відсутні виставлені документи аналогічно ОП 2017 року. Є наявний каталог вибіркового дисциплін (<https://ktipe.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/62/2020/03/2020-%D0%BA%D0%B0%D1%82%D0%BD%D0%BB%D0%BE%D0%B3-%D0%B2%D0%B8%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%85-%D0%B4%D0%B8%D1%81%D1%86%D0%B8%D0%BF%D0%BB%D1%96%D0%BD-%D0%9F%D0%A2.%D0%91.%D0%94.pdf>), та перелік навчальних дисциплін (<https://ktipe.pnu.edu.ua/%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%96-%D0%B4%D0%B8%D1%81%D1%86%D0%B8%D0%BF%D0%BB%D1%96%D0%BD%D0%B8/>). Силабуси ОК та ВК оприлюднені на сайті кафедри за посиланням (<https://ktipe.pnu.edu.ua/%D1%81%D0%B8%D0%BB%D0%B0%D0%B1%D1%83%D1%81%D0%B8-%D0%BF%D1%82%D0%B1%D0%B4/>). Є наявна характеристика даної ОП для абітурієнтів (<https://ktipe.pnu.edu.ua/%D1%85%D0%B0%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B8%D1%81%D1%82-%D0%B8%D0%BA%D0%B0-%D1%81%D0%BF%D0%B5%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96-%D0%BF%D1%96%D0%B4%D0%BF%D1%80%D0%B8/>).

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

У контексті критерію 9, до сильних сторін можна віднести: 1. Наявний функціонуючий та добре наповнений сайт кафедри, що сприяє достатній поінформованості всіх стейкхолдерів; 2. У вільному доступі є внутрішні нормативно-правові акти; 3. Наявний оприлюднений для громадського обговорення та внесення пропозиції проект ОП 2020 р.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Недоліками у контексті критерію 9, є відсутність опублікованих супровідних документів до ОП 2019 року, а також відсутність одного чіткого посилання на всі документи ЗВО, так як в підкритерії 9.1 зазначені три посилання, котрі роблять складнішим пошук потрібних загальнодоступних документів для стейкхолдерів. Рекомендуємо опублікувати супровідні документи до ОП 2019 року, за аналогією ОП 2017 року, а також систематизувати загальнодоступні документи на одній сторінці. Також рекомендуємо створити додаткову вкладку на сторінці кафедри, де будуть розміщені зауваження та пропозиції від стейкхолдерів щодо вдосконалення ОП.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Рівень публічності і прозорості ОП є достатньо високим, та узгодженим із якісними характеристиками даного критерію з деякими недоліками, які не є суттєвими.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Експертна група звертає увагу менеджменту ЗВО на певні протиріччя "Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (зі змінами наказ ректора № 61 від «31» січня 2020 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2020/02/polozhennya2020_org_os_proc.pdf та додатком до цього Положення https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2020/02/dodatok_1_do_polozhennya_pro_oop_2020.pdf. Так у додатку 1 наведено шаблони навчального плану, де розділ 2 має назву "Цикл професійної підготовки", до якого входить підрозділ 2.1.2. "Практична підготовка", який складається не тільки з компонентів "Навчальна практика", "Виробнича практика", але й має такі компоненти як "Курсова робота", "Атестація", "Кваліфікаційна робота". Така композиція не відповідає чинному законодавству. Згідно статті 51 Закону України "Про вищу освіту" практична підготовка осіб, які навчаються у закладах вищої освіти, здійснюється шляхом проходження ними практики на підприємствах, в установах та організаціях згідно з укладеними закладами вищої освіти договорами або у його структурних підрозділах, що забезпечують практичну підготовку. В контексті вищезазначеного рекомендуємо винести підрозділ "Практична підготовка" у окремий розділ навчального плану і залишити в ньому тільки різновиди практичної підготовки (навчальна, виробнича). Курсова робота (проект) за своєю сутністю є формою внутрішнього контролю навчальної дисципліни і може бути як окремим освітнім компонентом, так і його складовою з приміткою у відповідній графі навчального плану (проекти/роботи, V. "План навчального процесу"). Форми атестації здобувачів вищої освіти доцільно виділити у окремий розділ навчального плану "Атестація", де вказати як саме вона відбувається (публічний захист кваліфікаційної роботи або атестаційний екзамен, згідно Стандарту).

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	E
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	не застосовується

*Додатки до звіту:
Відсутні*

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Труніна Ірина Михайлівна

Члени експертної групи

Власенко Дмитро Олександрович

Говрі Василь Васильович